

Het is te begrijpen, dat VAN DONGEN (1959) zich keert tegen het verschijnen van proefschriften in het Engels of een andere moderne taal, in plaats van in het Nederlands. Een zeer betreurenswaardig verschijnsel is ook de verontreiniging van de Nederlandse geneeskundige vaktaal met Engelse termen of anglicismen, ook daar waar het volkomen overbodig is.

Ik vraag mij echter af, of het feit van VAN DONGEN tot zijn ontboezeming heeft geleid, door hem wel juist geïnterpreteerd is. Zeker, de Utrechtse universiteit is gewend uit te nodigen tot de ambtsaanvaarding van nieuw benoemde hoogleraren, waarbij deze dan een redevoering „in de Nederlandse taal” zal houden. Maar dit heeft niets met het mogelijke gebruik van een andere moderne taal, zoals het Engels, te maken. Dit is blijkbaar een relict uit een nog niet zo heel lang geleden tijd, dat dergelijke oraties — zeker in de faculteit der letteren — zoals trouwens ook het onderwijs, in het Latijn werden gehouden. Terwille van niet-latinisten is men er toen blijkbaar toe overgegaan, dit erbij te vermelden, wanneer de nieuwe hoogleraar (niet in het Latijn, doch) in de Nederlandse taal zou oreren. Men kan hier dus op zijn hoogst slechts van conservatisme spreken.

En wat zouden de universiteiten zonder dat zijn?

Overigens ben ik het van harte met VAN DONGENS uitspraak eens: *wie zijn taal niet eert, is zijn land niet weerd*.

Literatuur: DONGEN, J. A. VAN (1959) *Ned. T. Geneesk.* 103, 1134.

Amsterdam, 26 mei 1959

G. A. LINDEBOOM

Het doet mij veel genoeg, dat Prof. LINDEBOOM mijn opvattingen omtrent het gebruik van onze taal deelt. Wat zijn opmerking aangaande de Utrechtse traditie betreft, moge ik verwijzen naar mijn onderschrift bij het ingezonden stuk van collega MANSSENS.

Amsterdam, 5 juni 1959

J. A. VAN DONGEN

Collega VAN DONGEN uit zijn afkeuring over het feit, dat zoveel Nederlandse proefschriften in het Engels verschijnen.

Met de strekking van zijn betoog, dat een Nederlands proefschrift in het algemeen in het Nederlands dient te worden geschreven, kan ik het wel eens zijn, al zullen er gevallen overblijven waarin een zo gespecialiseerd onderwerp wordt behandeld, dat men mag aannemen, dat slechts een betrekkelijk kleine internationale kring in staat zal zijn, de inhoud daarvan met de vereiste deskundige belangstelling te genieten. Dat men voor zulk een onderwerp een andere taal kiest, waardoor het geschrevene buiten ons nu eenmaal kleine taalgebied ook voor anderen toegankelijk wordt, is te begrijpen, zoals BAX (1959) ook stelt ten opzichte van de in het *Archivum chirurgicum neerlandicum* gepubliceerde artikelen.

De ontboezeming van VAN DONGEN werd hem naar zijn eigen woorden echter in de pen gegeven door de uitnodiging tot bijwoning van de ambtsaanvaarding van een pasbenoemde hoogleraar.

Naar ik meen is zijn ergernis over de zin, dat deze zou worden gehouden „in de Nederlandse taal”, niet gemotiveerd. Deze formule heeft immers niet de betekenis, dat de nieuwe hoogleraar gearzeld heeft tussen Nederlands, Engels, of een andere moderne taal, maar deze stamt uit de tijd, dat de inaugurele oraties in het Latijn werden gehouden. Toen men deze gewoonte gaandeweg liet varen was dat een bijzonderheid, die afzonderlijke vermelding verdiende.

Met de hardnekkigheid, waarmee de aanhef van officiële stukken (denk aan de plechtige bewoordingen waarmee een nieuwe Wet in het *Staatsblad* wordt ingeleid) zich pleegt te handhaven, wordt deze zin, die als een geijkte formule kan worden beschouwd, dan ook nog steeds bij de uitnodiging

tot bijwoning van een inaugurele oratie gehandhaafd. Hierin kan dus geen reden tot ergernis gelegen zijn: het is juist de overtuiging van de waarde der Nederlandse taal en het goede recht daarvan tegenover het Latijn, dat deze zin werd geschreven, zodat ik vertrouw, dat VAN DONGEN voortaan van de invitatie tot bijwoning van een oratie zal kunnen kennis nemen zonder zich te ergeren.

Literatuur: BAX, H. R. (1959) *Medisch Contact* 14, 338.

Utrecht, 3 juni 1959

M. A. VAN MELLE

Collega VAN MELLE zij ook verwezen naar mijn onderschrift bij het ingezonden stuk van collega MANSSENS. Ik houd van traditie, doch men dient daarmee te breken wanneer deze aanleiding geeft tot misverstand. Het doet mij genoeg, dat VAN MELLE het overigens eens is met de strekking van mijn betoog.

Amsterdam, 15 juni 1959

J. A. VAN DONGEN

Collega VAN DONGEN poneert in zijn ingezonden stuk de stelling: „Wanneer een Nederlander aan een Nederlandse universiteit of hogeschool de doctorstitel wil verwerven, moet het werkstuk daarvoor — het heet ook proefschrift — in de landstaal gesteld zijn”. Argumenten voor deze stelling worden helaas door de schrijver niet aangevoerd.

Deze opvatting acht ik onjuist, en wel op grond van de volgende overwegingen:

1. Wetenschap heeft een internationaal karakter, hetgeen inhoudt, dat wetenschappelijke publikaties voor een internationaal publiek toegankelijk moeten zijn.

2. Een proefschrift is een wetenschappelijke publikatie, derhalve dient een proefschrift voor een internationaal publiek toegankelijk te zijn, hetgeen meebrengt, dat een proefschrift niet in het Nederlands dient te verschijnen doch in een internationaal verstaanbare taal, bv. Engels.

Het enige betwistbare punt in deze argumentatie is de vraag of een proefschrift inderdaad een *wetenschappelijke* publikatie is. In feite is dit helaas vaak niet zo; in de gevallen waarin de inhoud van het proefschrift geen enkele bijdrage aan de wetenschap levert, is het gebruik van een taal met een beperkt taalgebied, bv. Nederlands, dus gerechtvaardigd. (Het is duidelijk, dat deze opmerking geen enkele kritiek op de Nederlandse taal inhoudt).

In al die gevallen waarin de inhoud van het proefschrift wel een wetenschappelijke bijdrage vormt, is publikatie in het Engels m.i. gewenst, ook indien men van mening is, dat een proefschrift geen officiële publikatie is en de inhoud ervan later in een internationaal vakblad wordt opgenomen. Dat in bepaalde omstandigheden een dergelijk proefschrift, bv. door te hoge vertaalkosten, toch in het Nederlands verschijnt, is slechts te betreuren.

De heer VAN DONGEN is tot een zekere concessie bereid, blijkend uit het volgende: „Wanneer een proefschrift zo belangrijk is, dat het wereldkundig gemaakt dient te worden, kan het naast de dissertatie in het Nederlands, als boek in een vreemde taal verschijnen”. Wij zouden deze stelling willen omkeren: Wanneer een proefschrift te onbelangrijk is om wereldkundig te worden gemaakt, kan het behalve als dissertatie in het Nederlands, als boek in een vreemde taal (bv. in het Tibetaans) verschijnen.

Het is overigens treffend, te constateren, hoe de principiële ijveraar voor de landstaal (deze benaming is niet onvriendelijk bedoeld), collega VAN DONGEN, zijn korte artikel van een kwart bladzijde, na te hebben vastgesteld: „Wie zijn taal niet eert, is zijn land niet weerd”, beëindigt met de dóór en dóór Nederlandse uitdrukking: „Caveant promovendi, caveant promotores”.